

Neformalusis švietimas – švietimas pagal įvairias švietimo poreikių tenkinimo, kvalifikacijos tobulinimo, papildomos kompetencijos įgijimo programas, išskyrus formaliojo švietimo programas. (Lietuvos Respublikos Švietimo įstatymas 2011 m. kovo 17 d.)

Lituanistinis švietimas – lietuvių kalbos, Lietuvos valstybės istorijos, kultūros mokymas ir supažindinimas su Lietuvos dabartimi, taip pat sąlygų saviraiškai lietuvių kalba užsienio valstybėse sudarymas. (Lietuvos Respublikos Švietimo įstatymas 2011 m. kovo 17 d.)

Lietuvos mokytojų ir kultūros darbuotojų veikla užsienio valstybių lietuvių neformaliojo švietimo ir kultūros įstaigose bei lietuvių bendruomenėse

Remdama užsienio lietuvių bendruomenes, lituanistinio švietimo ir kultūros įstaigas, Užsienio reikalų ministerija finansuoja Lietuvos mokytojų, kultūros darbuotojų, siunčiamų į užsienio valstybių lietuvių švietimo ir kultūros įstaigas bei lietuvių bendruomenes, paslaugas.

Teisė aktai reglamentuojantys lituanistinį švietimą

1. Švietimo įstatymo nuostatos

25 straipsnis. Lituanistinis švietimas ir galimybė mokytis lietuvių kalbos

1. Užsienio lietuvių lituanistinio švietimo paskirtis – padėti išmokti lietuvių kalbą ir ją išlaikyti, išsaugoti tautinį tapatumą, supažindinti su Lietuvos valstybės istorija, kultūra, paveldu ir sudaryti sąlygas saviraiškai lietuvių kalba.

2. Valstybė finansuoja ar kitaip skatina užsienio lietuvių veiklą lituanistinio švietimo srityje, lietuvių kilmės užsieniečius ir užsieniečius, kurie mokosi lietuvių kalbos ar studijuoja lietuvių kalbą ir kultūrą.

3. Pagal Lietuvos Respublikos Vyriausybės (toliau – Vyriausybė) ar jos įgaliotos (įgaliotų) institucijos (institucijų) programą skiriama lėšų mokykloms užsienyje, kuriose mokoma lietuvių kalbos ar lietuvių kalba, ir asmenims, vykstantiems dirbti mokytojais ir dėstytojais į lituanistinio švietimo įstaigas, lituanistikos centrus užsienyje. Mokykloms užsienyje, kuriose mokoma lietuvių kalbos ar lietuvių kalba, valstybės turtas gali būti perduodamas panaudos pagrindais.

4. Švietimo ir mokslo ministro nustatyta tvarka sudaromos galimybės lietuvių kilmės užsieniečiams ir išeiviams mokytis lietuvių kalba Lietuvos Respublikos mokyklose. Išeiviais laikomi Lietuvos Respublikos piliečiai, ne mažiau kaip 3 metus gyvenantys užsienyje, arba užsienio valstybių piliečiai, netekę Lietuvos Respublikos pilietybės. Lietuvių kilmės užsieniečiu laikomas užsienietis, kurio tėvai ar seneliai arba vienas iš tėvų ar senelių yra ar buvo lietuviai ir pats asmuo pripažįsta save lietuviu.

56 straipsnis. Švietimo ir mokslo ministerijos įgaliojimai

Švietimo ir mokslo ministerija yra įgaliota: [...]

...palaikyti ryšius su atitinkamomis užsienio valstybių institucijomis ir tarptautinėmis organizacijomis, skatinti savarankišką šalies mokyklų ir organizacijų bendradarbiavimą su atitinkamomis kitų užsienio valstybių mokyklomis ir organizacijomis, finansuoti ar kitaip skatinti užsienyje gyvenančių lietuvių veiklą švietimo ir studijų srityse, atstovauti Lietuvos Respublikai užsienio valstybėse ar tarptautinėse organizacijose; [...]

...rūpintis lietuvių kalbos mokymu ir mokymu lietuvių kalba užsienio valstybėse; analizuoti, ar tinkamai naudojamos švietimui skirtos valstybės biudžeto lėšos, atsiskaityti visuomenei už bendrąją švietimo būklę šalyje ir atlikti kitas įstatymų ir Vyriausybės nustatytas funkcijas.

(Lietuvos Respublikos Švietimo įstatymo pakeitimo įstatymas (Žin., 2011, Nr. 38-1804))
Lietuvos Respublikos švietimo įstatymo pakeitimo įstatymas (Žin., 2011, Nr. 38-1804)

2. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2011 m. kovo 30 d. nutarimas Nr. 389 „Dėl „Globalios Lietuvos“ – užsienio lietuvių įsitraukimo į Lietuvos gyvenimą – kūrimo 2011-2019 m. programos patvirtinimo (Žin., 2011, Nr. 42-1969).

3. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2011 m. vasario 2 d. nutarimas Nr. 112 „Dėl Lituanistikos plėtros komisijos sudarymo“ (Žin., 2011, Nr. 15-662)“. Lietuvos Respublikos užsienio reikalų ministro 2011 m. liepos 4 d. įsakymas Nr. V-122 „Dėl konkursų Lietuvos mokytojams, kultūros ir meno darbuotojams, vykstantiems į užsienio valstybes dirbti lietuvių neformaliojo švietimo ir kultūros įstaigose bei lietuvių bendruomenėse, organizavimo, atlyginimo už suteiktas paslaugas nustatymo ir išmokų skyrimo bei atsiskaitymo už skirtas lėšas tvarkos aprašo patvirtinimo“ pakeitimo.

4. Lietuvos Respublikos užsienio reikalų ministro 2010 m. liepos 9 d. įsakymas Nr. V-84 „Dėl konkursų Lietuvos mokytojams, kultūros ir meno darbuotojams, vykstantiems į užsienio valstybes dirbti lietuvių neformaliojo švietimo ir kultūros įstaigose bei lietuvių bendruomenėse, organizavimo, atlyginimo už suteiktas paslaugas nustatymo ir išmokų skyrimo bei atsiskaitymo už skirtas lėšas tvarkos aprašo patvirtinimo“.

Šiuo metu 34 pasaulio valstybėse veikia 171 lietuvių švietimo neformaliojo ugdymo įstaigų.

Užsienio lietuvių švietimo neformaliojo ugdymo įstaigų skaičius (pagal šalis)

Airija – 9

Argentina – 2

Australija – 5

Austrija – 1

Armėnija – 1

Baltarusija - 8

Belgija - 1

Čekija – 1

Danija – 4

Estija – 1

Egipto Arabų Respublika –1

Gruzija – 2

Islandija – 1

Ispanija – 2

Italija – 2

Japonija – 1

Jungtinė karalystė - 33

Jungtinės Amerikos valstijos – 28

Kanada – 4

Kinija – 1

Latvija – 3
 Lenkija – 4
 Moldova – 1
 Nyderlandai – 1
 Norvegija – 4
 Prancūzija – 1
 Rusija – 3
 Kaliningrado sritis – 21
 Suomija – 3
 Švedija - 8
 Šveicarija – 2
 Ukraina – 3
 Urugvajus – 1
 Vokietija - 8

Išsvijos leidiniai

Šalis	Periodiškumas	Svetainė
Airija	Savaitraštis	Lietuvis http://www.lietuvis.ie/
Airija	Savaitraštis	Saloje http://www.saloje.lt/
Airija ir JK	Mėnesinis žurnalas	Emigrantai http://www.emigrantai.info/
Australija	Portalas	Socialinis LIC
JAV	Savaitraštis	Amerikos lietuvis http://www.alietuvis.com/
JAV	Savaitraštis	Vakarai http://www.vakarai.us
JAV	Laikraštis internetu	Bičiulystė http://www.biciulyste.com/index.php/redakcijos-langas/5559-
JAV	Dvisavaitinis žurnalas	Čikagos Aidas http://www.aidas.us
JAV	Savaitraštis	Dirva
JAV	Dienraštis	Draugas www.draugas.org

JAV	Mėnraštis vaikams	Eglutė
JAV	Savaitraštis	Info tiltas www.itiltas.com
JAV	Dienraštis	Langas www.langasnews.com
JAV	Internetinis portalas	Lietuviai
JAV	Dvimėnesinis žurnalas	Lithuanian Heritage http://www.lithuaniavisits.com/tours.php
JAV	Mėnesinis žurnalas	Pasaulio Lietuvis www.plbe.org/plietuvis
JAV	Mėnraštis	Pensininkas
JAV	Dvimėnesinis žurnalas	Skautų aidas
Kanada	Savaitraštis	Tėviškės žiburiai www.tzib.com
JAV	Savaitraštis	Vakarai www.vakarai.us
JK	Internetinis portalas	Anglija.com http://www.anglija.com/
JK	Savaitraštis	Anglija.lt http://www.anglija.lt/
JK	Mėnesinis žurnalas	Britanijos Lietuvis http://jklb.org/node/25
JK	Mėnesinis žurnalas	Emigrantai http://www.emigrantai.info/
JK	Internetinis portalas	Infoekspresas http://ekspresas.co.uk/
JK	Savaitraštis	Infozona http://www.infozona.co.uk/
JK	Internetinis portalas	Lietuva užsienyje.com http://www.lietuvauzsienyje.com/
JK	Internetinis	Lietuviai http://www.lietuviai.co.uk/

	portalas	
JK	Internetinis portalas	Londonietė http://www.londoniete.lt/
JK	Savaitraštis	Londono žinios http://www.londonozinios.com/v2/
JK	Savaitraštis	Tiesa http://www.tiesa.com/
JK	Savaitraštis	Mano Anglija http://www.manoanglija.lt/aboutus.html
JK	Laikraštis	Švyturys http://www.svyturys.org/
JK	Savaitraštis	UK Mamyte http://www.ukmamyte.com/
Lenkija	Dvisavaitinis žurnalas	Aušra http://ausra.pl/
Rusija	Lietuviški sąsiuviniai	Litva v Peterburge http://www.litvavpeterburge.ru/
Rusija	Lietuviški sąsiuviniai	Moscovia http://moscovia1.narod.ru/
Šveicarija	Internetinis portalas	Lietuviai http://www.lietuviai.ch/
Virtualūs lietuviai	Internetinis portalas	Virtualūs Lietuviai http://www.trysmilijonai.lt/